

Best Practice

Veilig werken met niet-spoor-gebonden voertuigen langs het spoor

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Definities en afkortingen	4
3	Beheer	4
4	Maatregelen	5
	4.1 Verplaatsing naar en gebruik op de werkplek langs het spoor	5
	4.2 Oversteken van het spoor met een niet-spoorgebonden voertuig	6
5	Vragen en/of opmerkingen	6

Versiebeheer

Nummer	Datum	Aard van wijziging	Gewijzigd door
1.0	27-05-2020	Definitieve versie	MED
1.1	13-07-2020	4.2 aangepast	MED

1 Inleiding

Binnen de railinfra branche vinden relatief veel incidenten plaats met niet-spoorgebonden voertuigen langs het spoor. Dergelijke voertuigen kunnen gemakkelijk kantelen of wegglijden bij het uitvoeren van werkzaamheden langs de spoorinfra. Dit probleem beperkt zich niet alleen tot minigravers, maar onderscheidt zich in een veelvoud van verschillende niet-spoorgebonden voertuigen zoals Quads, maaimachines, mini-trekkers, etc.

Het is belangrijk dat de ondergrond waarop bovengenoemd materieel wordt gebruikt geschikt is om niet-spoorgebonden voertuigen veilig te kunnen verplaatsen en gebruiken behoeve van werkzaamheden. Daarbij heb je vaak te maken met instabiliteit als gevolg van taluds en hellingen. Het materieel moet tevens afgestemd zijn op de ondergrond waar de machine wordt gebruikt. Om dit te kunnen waarborgen, dient voorafgaande aan de werkzaamheden te worden bepaald of en welke niet-spoorgebonden voertuigen veilig ingezet kunnen worden voor werkzaamheden.

In deze Best Practice worden praktische handvatten gegeven om kantelen of wegglijden van niet-spoorgebonden voertuigen op instabiele ondergrond, hellingen en taluds te kunnen voorkomen.

Andere gevaren zoals aanrijdgevaar treinverkeer (zwenken), aanrijding van personen op de werklocatie, ingrijpen door de grenswachter op een quad, graafschade aan kabels en leidingen zijn geen onderdeel van deze Best Practice.

Afbakening

Deze Best Practice is gericht op het (voorkomen van) kantelen en/of wegglijden van kleine niet-spoorgebonden voertuigen op instabiele ondergrond, hellingen en taluds die worden gebruikt in of in de directe nabijheid van het spoor of perron. Hierbij gaat het o.a. om de volgende voertuigen:

- Minigraver (800 kg t/m 5.000 kg);
- Quads (vervoermiddel & onkruidbestrijding);
- Mini tractor (trekken van kabel);
- Maaimachines;
- Gemotoriseerde kruitwagens;
- Kleine knikmopsen;
- Kleine rupsdumpers;
- Kleine aanhangers voor het vervoeren van materialen en kabelhaspels.

2 Definities en afkortingen

Definities

Minigraver	Compacte niet-spoorgebonden graafmachine, variërend tussen de 800 kg en 5.500 kg
Maaimachine	Voertuig met bedienersplaats op- of bij de machine om maaiwerkzaamheden uit te kunnen voeren
Minitractor	Van origine een landbouwmachine, maar vanwege zijn lage snelheid en relatief hoge trekkracht uitermate geschikt om kleine kabelhaspels te trekken in een omgeving waarin de ruimte beperkt is. Kan ook worden uitgerust als maaimachine en/of onkruidbestrijding
Quad	Een vierwielige motorfiets of brommer en dus een motorvoertuig. De quad kan worden gebruikt als vervoermiddel en/of onkruidbestrijding
Railinzetplaats	Inzetplaats railgebonden voertuigen
Rupsdumpers, wieldumpers (knikmopsen) en gemotoriseerde kruitwagens	Categorie gemotoriseerd materieel om materialen mee te transporteren, waarbij de bedienersplaats veelal achter de machine is gesitueerd. Deze Best Practice richt zich op de kleinere varianten.

Afkortingen

Afkorting	
BD	Buitendienststelling
GRW	Grenswachter
GW	Gegarandeerde Waarschuwing
LMRA	Last Minute Risico Analyse
RI&E	Risico-Inventarisatie en Evaluatie
TRA	Taak Risico Analyse
V&G-plan	Veiligheids- en Gezondheidsplan

3 Beheer

Deze brancherichtlijn is in beheer bij de Stichting railAlert. Raadpleeg altijd eerst de website van railAlert voor de meest recente versie.

4 Maatregelen

4.1 Verplaatsing naar en gebruik op de werkplek langs het spoor

Een niet-spoorgebonden voertuig verplaatst zich doorgaans langs het spoor naar de werkplek in de nabijheidszones B en C. Het risico op wegglijden of kantelen van niet-spoorgebonden voertuigen wordt vergroot wanneer de ondergrond onvoldoende vlak is (kuilen, steile helling of talud), de werkruimte te beperkt is en/of de bodem onvoldoende draagkrachtig is om het betreffende voertuig te dragen. Ook het verhogen van het zwaartepunt door het verplaatsen van een (gehesen) last speelt bij veel kantel incidenten een rol.

Neem de volgende beheersmaatregelen om wegglijden of kantelen van niet-spoorgebonden voertuigen op een instabiele ondergrond te voorkomen:

Vorbereiding

- Maak een nul-opname m.b.t. de plaatselijke omstandigheden. Middels deze nul-opname wordt, ruim voorafgaand aan de activiteiten, beoordeeld welke in te zetten niet-spoorgebonden voertuigen veilig en stabiel ingezet kunnen worden. Bepaal de risico beheersende maatregelen en leg deze vast in een RI&E/TRA, voorbeelden:
 - werken in een BD of niet BD;
 - werken achter fysieke afscherming;
 - gebruik rijplaten;
 - afzetting werklocatie;
 - positie kabels (kabelkokers) en leidingen;
 - EV- installaties;
 - aanwezigheid greppels/sloten (hou ook rekening met de maximale hellingshoek van het niet-spoorgebonden voertuig);
 - Beoordeel of de aanrijroute vanaf de inzetlocatie naar de werklocatie vrij en onbelemmerd toegankelijk is.

Aandachtspunten / maatregelen voor in de RI&E en TRA:

- rijden met gesloten deur;
- gebruik van een gordel / rolbeugel;
- hoe te handelen in het geval het voertuig defect raak of kantelt in de gevarenzone;
- Alarmeringsprocedures (BHV) in het geval het voertuig kantelt in de gevarenzone of te water raakt (en mogelijk beknelling van medewerker;
- Etc.

Uitvoering

- Bedienaars van niet-spoorgebonden voertuigen dienen aantoonbaar geïnstrueerd te zijn over de werking en bediening van het betreffende voertuig en de risico's voor het werken in de nabijheid van het spoor. Specifieke bedieningscertificaten (bijv. veilig werken met minigravers) kunnen volstaan bij de bediening van de desbetreffende voertuigen/ machines. Ook collega's die rond de machine (binnen het draaibereik) werken dienen geïnstrueerd te zijn.
- Raadpleeg en volg de gebruiksaanwijzing van het betreffende voertuig. Ken de hefcapaciteit van de machine en andere eigenschappen. Deze gebruiksaanwijzing dient bij het voertuig beschikbaar te zijn. Houdt rekening met de mogelijke instabiliteit van het voertuig tijdens het verplaatsen van lasten.
- Bij rupsvoertuigen dienen de beide rupsen zo breed als mogelijk worden uitgeschoven, wanneer het rupsvoertuig zich verplaatst langs het spoor en bij verplaatsing van en naar de werkplek.
- Inspecteer direct voor de werkzaamheden middels een LMRA de ondergrond. Beoordeel hierbij of de gekozen niet-spoorgebonden voertuigen veilig en stabiel ingezet kunnen worden.

4.2 Oversteken van het spoor met een niet-spoorgebonden voertuig

Oversteken van sporen met niet railgebonden voertuigen geschiedt bij voorkeur:

- in een buitendienststelling: overwegen en/of railinzetplaatsen;
- bij in dienst gestelde sporen: beveiligde overwegen.

Plan dit voorafgaande aan de werkzaamheden en neem het op in het V&G-plan en de RI&E.

5 Vragen en/of opmerkingen

Voor vragen en/of opmerkingen kunt u terecht bij info@railalert.nl of de vertegenwoordigers in de Werkkamer Uitwerken Regelgeving van railAlert. Zie hiervoor: <https://www.railalert.nl/regelgeving/fag-regelgeving-aanrijdgevaar-hoofdspoor-trein>.